સડતાલાની સફર

યાને

રૂઇનો રડાપો.

રચનાર તથા પ્રસિદ્ધ કરનાર

માં. કપુરચંદ ભવાન મેમણીવાળા.

દોહરો.

આડે તો એવુ કર્યું, સુડતાળીની સાલ,
વેચીને પૈસા કરો, કોણે દીઠી કાલ. ૧

અમદાવાદ

પાનકોરને નાકે ધાચીની વાડીમા

જોશી વર્નાક્યુલર પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમા

નથુભાઇ રતનચંદ મારફતીયાએ છાપી.

સંવત ૧૯૪૮—સને ૧૮૯૧.

[redacted]

મડતાલની સફર.

દોહરા.

મુંબઈની માંહે આડતો, કરતા મેમણ એક,
બ્રાહ્મણ વૈશ્ય કરે સહુ, તજી પોતાની ટેક.
પાપ કરે ને પુન્ય નૈ, દીયે ન કોઇને દામ,
તે જોઈ દેખાડીયું, આડે કીધું કામ. ૨

પદ ૧ લું.

(કેમ સેસે રજેણી રંડાપો.) એ દેશી.

મણજ્યે। ભાઇ રે આડે કીધું કામ એવું,
ડે કીધું કામ એવું,
ચાંનુ સુંદી લેવું રે;
જ્યો ભાઇ રે આડે કીધું કામ એવું. ટેક
પરથમ બેડી ચાર પાસે,
વેપારી લીયે હુલાસે.
કમાવા કેરી આસેરે. સુણ. આડે. ૧
ભાવ મંગમંથી નેવું,

લીધો માલ કરી ખુબ હેતું,
લીયે હાથ પડે રૂત તેનું. સુણ. આડે.
ભાવનગર વાંળા એમ ભાંખે,
પીઠ ઘટે નહી વાત લાખે,
એવું આકરૂં ભાળીયે આંખેરે. સુણ. આ. ૩
લીયે માલ અગાઊ ધન આપી,
પીઠ હોયે જાણે કેમ માપી,
હવે ઘટે નહી તે કહાપીરે. સુણ. આડે. ૪
સહુ લીયે કાલાં ને કપાસ,
નવ જાણે જાસે પીઠ લાસ,
એવા હૈયે ધરીને હુલાસરે. સુણ. આડે.
કોઇએ રૂઊની ખરીદ ખુબ માંડી
નવ જાણે ત્રીશ છોએ ખાંડી,
પછે હાલી ઠેકાણું છાંડીરે. સુ
ક્યાંક અગનીયે દગો દીધો,
થોડો ભાગ નકામો કીધો,
એણે ભાગ પોતાનો લીધોરે. સુ
સુણો રૂત તણો રંડાપો,
જેણે ખલક બધાને માપ્યો,

સુર ઈન્દુ કહે રંગ[૧] આપ્યોરે. સુણુ.આ. ૮

દોહરો.

ક્યાંથી આથર નિકળ્યો, કીયા જનમનું વેર,
પાપ કીયાંથી પોચીઊ, કાળે કીધો કેર. ૧

પદ ૨ જું.

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

સુણજ્યો ભાઈરે કાળે કર્યો કેર કાળો.
કાળે કર્યો કેર કાળો,
કર્યો વેપાર જે બહુ વ્હાલો રે,
સુણજ્યો ભાઈરે કાળે કર્યો કેર કાળો. ટેક.

ધા પૈસા તેને સૌ પેલા,
જોશી દેશી માલ વેલા,
ભાણુ તે જેઠ પેલા રે. સુણુ. કાળે. ૨
ચા માનવી ચરખા ફેરી,
હાથ જોયા હોય વેરી,
ભાવાળા ઘેર ચેરી રે. સુણુ કાળે. ૨
ગણ બધો ફીક સારી,

રંગ. ૨ કાળા ખારવા કેવા સાહ.

તેથી ખુબ ખરીદે વેપારી,
વૈસાખે હીમત ગઈ હારીરે. સુણ. કાળે. ૩
જેણે પ્રથમ નીકાલ કરી દીધો,
તેણે હાંસલ ગાંઠે બાંધી લીધો,
રહ્યા પાછળ ત્યાં કેર કીધોરે. સુણ. કાળે. ૪
થયા રાત અધા લોઢનારા,
કરે ઉપાય બહુ બિચારા,
પછે ચરખા લઈ પરવારારે. સુણ. કાળે. ૫
કાલે કાળા બનાવ્યા સહુને,
દગો દીધો વેપારી બહુને,
લાવ ઘરેણું કેહે વહુનેરે. સુણ.
માગે લેણદાર વાટે ઘાટે,
ફરે લાચાર થઇને ઉચાટે,
તે આબરૂ રાખવા માટેરે.
કહ્યા ખોટા ધંધા રહ્યા રાચી,
જેમ બુધી કરી તેમ કાચી,
સુર ઈન્દ્ર કહે વાત સાચીરે.

દોહરો.

ઊગ્યો રોફ્યું જગતને, ફરી

અમકાણીની વાતા રામ, કીધી મોટી વાત. ૧

પદ ૩ જું.

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

સુણજ્યો ભાઇ રે રૂએ રાખી રામકાણી.
રૂએ રાખી રામકાણી,
એતો ખલક બધે ખુબ જાણી રે,
સુણજ્યો ભાઇ રે રૂએ રાખી રામ કાણી. ટેક
રૂઆમાં ધુળી ભેળે ખુબ ધોળી,
જેવા કશબ કરે, કોઇ કોળી,
પછે બેઠા છે ચક્ષુ ચોળી રે સુણ. રૂએ. ૧
કૈક રૂઆમાં કપાસ લે છાંટે,
ટેકા ખુબ લેવાને માટે,
ત્યે કપાસ રૂતણે સાટે રે. સુણ. રૂએ. ૨
રૂઆમાં ... ભેળે ખુબ હાંસે,
... ...
જાણ્યું જે ... ... સે રે. સુણ. રૂએ. ૩
માં રેતી ભેળે કોઇ ચતી,
એના ... ની છાતી,

લાગી ઉંદર કેરી કાતી રે. ॥ સુણ. ૪ રજ્જબે.
રએ રૂપ બદલ જે કીધું,
ફળ દગા તણું તો દીધું,
ફરી નુર એવાનું લીધુ રે. સુણ. રએ. ૫
રૂઉંમાં નાંખે ખજુર ને ગોળ,
તે તીયાંનો પુરવા તોલ.
એસવાળા જાણે નહી ડોળ રે. સુણ. રએ. ૬
રૂઉંને માથે કીધું કામ એવું,
કોઈ વેરી કરે નહી તેવું,
રઉએ કીધું છે જોયા જેવું રે. સુણ. રએ.
રૂત ચાલ્યું બંદરની વાટે,
તેના પૈસા થવાને માટે,
ખુશી રઉના ધણી ખુબ ખાટે રે. ૭

દોહરો.

આપીસું પૈસા કહી, પરભમ કીધા કેક
પાછળથી પસ્તાવીયા, બંદરવાળા છે

પદ ૪ થું.

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

હવે ભાવનગરવાળા શું બોલે છે

સુણજ્યો ભાઈરે બંદરવાળા વાત બોલે.
બંદરવાળા વાત બોલે,
મન તણો મરમ તે ખોલે રે,
સુણજ્યો ભાઈરે બંદરવાળા વાત બોલે. ટેક
રૂત આવે તમારૂં રાશી,
તમે કરોને માલ તપાસી,
અમે વેચીએ થઈ ઉદાસી રે સુણ. બં. ૧
જેવો માલ તેવો છે ભાવ,
નથી અમારે ખોટ વટાવ.
હાલ વેચવાનો છે દાવરે. સુણ. બંદર. ૨
જુવાવાળુ છે રૂ તમારે,
[illegible] નહારે,
[illegible] અમારે રે.સુણ. બંદર. ૩
[illegible] છાંટેલો [illegible] કપાસ,
[illegible] તનથી [illegible] તપાસ,
[illegible] થઈ [illegible] રે. સુણ. બંદર. ૪
[illegible] તમારે [illegible] છે.
[illegible] ઘટે [illegible] છે,

એમ ત્યેતો પોકાર કરે છેરે. સુણ્યા બ દર.
જ્યારે ખરિદ થૈ ગંધ પુરી,
નવ રહી જરાએ અધુરી,
ત્યારે બોલે છે વાતો ધુરીરે. સુણ બ દર. ૬
પિડ મદી થઈ છે હમણાં,
નવ અવેજ માગો હાલ ઘણા,
પછે ઝાલી બેઠા છે હમણારે. સુણ બ. ૭
લખ્યા કાગળ રાખ્યા છે તેવે,
લેનારા તેને લઈ શેવે,
સિકારે પોચે માલ તેવેરે. સુણ બ દ

દોહરો.

સિકારી સસારમાં, પશુ તણા [illegible]
મોટા લોકે માંડિયા, ફુલીના [illegible]

પદ ૫ મું.

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

સુણજ્યો ભાઈરે મોટા તણી વાત
જેની નજરે કસોટીરે [illegible]
મોટા તણી વાત મોટી.

દશ વીશ હજાર લીયે ખાંડી,
જેણે અરીદ એવી ખુબ માંડી,
તેને બીક નહીં બેસે રાંડી રે. સુણ. મો ૧
મોટા અત્રાણુ કરે કાંઈ એવુ,
નવ લાભ કે ખોટનું કેવુ,
તેને ભલે હોયે લેવું દેવુ રે. સુણ. મો ૨
તેનુ જોઈ કરે કદી છોટા,
લીધા રસ્તા કેવાય તે ખોટા,
તેના ઉડે બહુ એમ ગોટા રે. સુણ. મો. ૩
મોટા લાખ બે લાખનુ મુકે,
નવ થોડા સામું તે થુકે,
મે દાવ પોતાનો ન ચુકે રે. સુણ. મો. ૪
ખરાં ઉડાડોજ ખોખાં,
કાંઈ કરે નહી એના ધોખા,
જાયે ન સાકર ચોખા રે. સુણ. મો. ૫
ડે મારચા જઈ વિદેશી,
તાળમાં જૈ પેસે,
ઉપર તે બેસે રે. સુણ. મોટા. ૬
ગો નહી મે ડગાવ્યા,

તે ચગે નહી રે ચગાવ્યા,
તેથી ભલા થઇને ભાવ્યારે. સુણ. મો ૮
ચીત ચાહે ન કોઈનું બુરૂં,
કરે સરવ પ્રકારે પુરૂ,
તેનું જોઈ થાવુ નહી સુરૂં રે. સુણ. મો. ૮
મોટે વાત માંડી એમ જ્યારે,
બીના પૈસા વાળા મન તારે,
હવે પૈસા પામીયે કયારે. સુણજ્યો. મોટા. ૯

દોહરો

અધીરા એવા બન્યા, લક્ષ્મિવાળા લોક
પાછા પૈશા પામવા, ઉપજ્યો અંતર

પદ ૬ ઠું.

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

સુણજ્યો ભાઇરે લક્ષ્મિવાળા એ
લક્ષ્મિવાળા એમ લેખે,
બધી દુનીયાંને ઉજડ દેખેરે,
સુણજ્યો ભાઇરે લક્ષ્મિવાળા એ
લખે લાવો અમારા નાણા,

અમ્મ જાણ્યુ તમ્મ છો શાણા,
એમ લીધાં સહુનાં પરમાણારે. સુણ. લ. ૧
ભરો નાણા વેચીને દાણા,
આવી મ્રાશમ તરાનો ટાણા,
થાકી બેસારી દેશું થાણારે. સુણ. લ. ૨
કેછે ખમ્મા દીવાળી સુ ી,
નહી રાખીયે નાણા રૂધા,
બહુ ફેરવશો નહી બુધીરે. સુણ. લ. ૩
પોચ્યાં તેણે પુરાં કરી દીધાં,
બીજે બતાવ્યા રસ્તા સીધા,
ઉઠી વેલા મ્રાટા પંથ લીધારે. સુણ. લ. ૪
ૃ ઉપર થાયે ફરીયાદી,
માણીક પ્રતીવાદી,
ગુણ હીણા થયા તજી ગાદીરે. સુણ. લ. ૫
એ ખેલ ખરોજ ભજાવ્યો,
ધા દેશમાં ડકો બજાવ્યો,
ારો દેશ પોતાનો તજાવ્યોરે. સુ. લ. ૬
ા પૈશા પુરા નવ પોતા,
છીદ્ર તેના રહી ગોતા,

તેથી ફરી માંડયા ફ્રીઈ સોતારે સુ. લ
હવે રૂઉનો વેપાર નવ કરીયે,
નાઈ ધોઈ આમાંથાં ઉગરીયે,
ફરી એની વાટે નવ ફરીયે રે. સુણ. લ.

દોહરો.

કૈકે દીવાલાં કાઢીઆં, કૈકે લોધી રાત;
કૈકે વેપાર છોડીઓ, કેવી થઈ ગઇ વાત.

પદ ૭ મું.

રાગ ઉપર પ્રમાણે

સુણજો ભાઇરે હુંડી દેશાવર હાલી
હુડી દેશાવર હાલી,
તેને હાથ કોએ નવ ઝાલીરે,
સુણજ્યો ભાઇ રે હુડી દેશાવર હા
રૂત વાળાની હુડી ન રાખે,
ધયા નીમાણા તે નાણા પાખે,
નવ કરે ખરીદ વાત લાખે રે. સુ'
જાય હુડી લઈ ઓળખાણે,
તોય રાખે ન નાણાની તાણે,

કેઈ દેશુ નાણા શીકરાણુરે. સુણ. હુંડી.૨
પુરા મુઝાએ પૈશા સારૂ,
તેથી થાયે નહી મન ધાર્યું,
જોવા બદર તેણે વિચાર્યું રે. સુણ. હુંડી.૩
લખે ચોકડાં આજે ચલાવ્યાં,
એવા કાગળ લૈને લખાવ્યા,
પત્ર લખીને પૈસા મગાવ્યારે. સુણ. હુંડી ૪
નવ પત્ર તણો વીસવાસ,
હુંડીવાળા ફરે છે ઉદાશ;
જાય એક બીજા તણી પાસેરે. સુણ હુ. ૫
સકરાણાનો થયો શીકાર,
તેથી ઘાયલ દીસે દેદાર,
હી કોઇનો વેવાર રે. સુણ. હુડી. ૬
જાય બંદર પૈસાને માટે,
સમજાવે આડતીયાને ઘાટે,
આવે પૈશા લઈ ઉભી વાટેરે. સુણ હુંડી.૭
હુંડી હુસીઆર થૈને વહાવે,
નોય ક્યાલ પાછી આવેરે. સુણ. હુંડી. ૮
ફરે ઘોકડી નજરે નીહાળી,

તારે હુંડી તણી હીવાલી,
એવી પેટમાં પેઠી પાળી રે. સુણ હું
ગયો વચન તણો વીસવાસ,
તેથી પામે જનો બહુ ત્રાસ,
એમ થાવે છે નાસાનાસ રે. સુણ. હુંડી ૧૦
નાણા નવ જડેજ નવાણું,
જુઓ ભાયો આવ્યુ કેવુ ટાણુ,
કીયાં નુર બધુ એ લુટાણુ રે.સુણ.હુંડી.૧૧
દેજો શીકરાણે વાત કીધી,
કરી કબુલ ને હુડી લીધી,
નકો નાણા ભીડે પાછી દીધી. સુ.

દોહરો.

આતો સરવે આજનો, દેખ્યો સંરવે ડ.૦
હવે વરણવુ હેતસુ, ચડયુ જગત ચકર

પદ ૮ મું.

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

સુણજ્યો ભાઇરે ચડયું જગત ચકો
ચડયુ જગત ચકડોળે,

..લે એક બીજા તણે હોરે રે,
સુણુજ્યો ભાઇરે ચડયુ જગત ચકડોળે.ટેક
નાના મોટાનો નાતો ન આવે,
સૌ વેચાય સરખે ભાવે,
તેને કોણુ તીયાં સમજાવે રે. સુણુ. ચ. ૧
બાપ બેટાની આબરૂ ન રાખે,
નાણા માટે બુરી વાત દાખે,
એવું ભાળી લીધુ આજ આંખેરે. સુ. ચ ૨
રાજકોટ ગોંડલ ધોરાજી,
થાય નાણા ભીડે વાતો ઝાઝી,
પ્રોળ ભાવનગરની દાઝીરે. સુણ. ચડયુ. ૩
..ળી મોટા કે પંચ ઠરાવો,
..ર ગરીબનો સીયો દાવો,
જોયો નોતો વખત કોઇ આવોરે. સુ. ચ. ૪
ફરે સોનું લઇ સાહુકારો,
તોય નાણા તણોજ ઉધારો,
..વે ફિગરવાનો ન આરોરે. સુણ. ચ. ૫
..ળ વીના સુકાય ફુલ ઝાડો,
..મેવા દેખાય છે દેદારો,

વાતુ ચૌટે વંચાયછે યારેરે. સુણ.
લાખવાળાનાં લાખા લેવાણાં,
ઘણે ઠેકાણે તાળાં દેવાણાં,
કીયાં સતાઇ પેઠાં નાણાં રે. સુણ. ચ
જેમ વીટીળીઓ વાયુ વાયે,
પોચા પાતળાં પરથમ જાએ,
એમ હાલકલોળ બને થાયેરે. સુણ. ચ.
ક્રોડવાળા કહે કેમ થાસે,
આતો મુળગી મુડી જાસે,
રાખો એવેજ આપણી પાસેરે. સુણ
મન બીના બહુ બેંકવાળા,
છુટે નાણાં વાળા તણા ગાળા,
અતિ અધર થયા ઉચાળા રે. સુ
જે કો બગી મકચે બેસી ફરતા,
સગ શેવક લૈને વીચરતા,
હીંડે રસ્તો મુકી હવે તરતારે. સુણ.

સમાપ્ત.